

УДК 616.6:378.14

Саричев Л.П., Сухомлин С.А., Саричев Я.В.,

Супруненко С.М., Панасенко С.М.

Українська медична стоматологічна академія, м Полтава

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ УРОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ

Розглянуто проблемні питання викладання урології іноземним студентам, можливі шляхи їх вирішення. Викладено власний досвід оптимізації навчального процесу. Велике значення має застосування інноваційних методів навчання і контролю знань поряд з удосконаленням традиційних методів. Підкреслено необхідність урахування попереднього рівня знань студентів-іноземців, релігійних і національних особливостей, рівня знань англійської або російської мови, важливість особистого професійного рівня викладача і знання професійної англійської мови, досконалого методичного забезпечення і ретельного планування навчального процесу. Поєднання інноваційних методів навчання і контролю, професіоналізм викладачів дозволяють розв'язати більшість проблем та підвищити якість навчання іноземних студентів.

Ключові слова: викладання, урологія, іноземні студенти.

The problem questions in the teaching of urology to foreign students, possible ways of their solution are considered. The experience of optimization educational process is expounded. Great importance is the use of innovative methods of teaching and controlling knowledge along with the improvement of traditional methods. The need to consider the initial level of knowledge of foreign students, religious and national characteristics, the level of knowledge English or Russian language. The professional level of the teacher and his knowledge of professional English are important. Requires perfect methodological support and careful planning of the educational process. The combination of innovative methods of teaching and control, the professionalism of teachers allow overcoming most of the above problems and improving the quality of training for foreign

students.

Keywords: *teaching, urology, foreign students.*

Рассмотрены проблемные вопросы преподавания урологии иностранным студентам, возможные пути их решения. Изложен опыт оптимизации учебного процесса. Большое значение имеет применение инновационных методов обучения и контроля знаний наряду с совершенствованием традиционных методов. Необходим учет исходного уровня знаний студентов-иностранцев, религиозных и национальных особенностей, уровня знаний английского или русского языка. Важны профессиональный уровень преподавателя и знания им профессионального английского языка. Необходимы совершенное методическое обеспечение и тщательное планирование учебного процесса. Сочетание инновационных методов обучения и контроля, профессионализм преподавателей позволяют преодолеть большинство изложенных выше проблем и повысить качество обучения иностранных студентов.

Ключевые слова: *обучение, урология, иностранные студенты.*

Постановка проблеми. Курс України на євроінтеграцію, конкурентоспроможність освіти, яку можна здобути в українських ЗВО, ведуть до збільшення кількості іноземних студентів. Викладання медицини студентам-іноземцям стає важливим чинником підвищення міжнародного рейтингу ЗВО, стимулом для вдосконалення фахової кваліфікації викладачів, пошуку нових форм і методів викладання дисциплін, розширює перспективи широкої та глибокої інтеграції наукових співробітників академії до міжнародної наукової спільноти [2, с. 118; 3, с. 196].

Але є труднощі, пов'язані з національними, релігійними особливостями студентів, а також питання лінгвістичних аспектів медичної термінології та мови спілкування англомовних студентів із хворими. Вони перешкоджають повноцінному навчанню, засвоєнню практичних навичок і зумовлюють складнощі самостійної роботи з пацієнтами в клініці [1, с. 347].

У зв'язку з цим організація ефективного процесу навчання іноземних студентів, що забезпечує високу якість навчальних послуг відповідно до сучасних концепцій викладання є актуальною [6, с. 226].

Огляд останніх досліджень і публікацій з проблеми. Доведено, що процес навчання має бути багатовекторним, з активним засвоєнням матеріалу, без дисбалансу між теоретичною і практичною підготовкою. Відповідні вміння і практичні навички студентів мають формуватися в умовах, максимально наближених до реальної роботи лікаря. Мовний бар'єр під час роботи з пацієнтами призводить до психологічного навантаження на студентів і викладачів [5, с.124-125; 6, с. 227].

Важливим є навчально-методичне забезпечення навчального процесу: створення підручників, навчально-методичних посібників, ситуаційних завдань та історій клінічних випадків англійською мовою, навчальних відеофільмів, що наближає студента до практичної діяльності. Розробка навчально-методичних матеріалів англійською мовою дозволяє викладачеві застосовувати ефективніші, оптимальні методи і прийоми клінічної роботи з іноземними студентами. Застосування відеофільмів сприяє формуванню клінічного мислення, незважаючи на мовний бар'єр із пацієнтами клініки [1, с. 348].

Для подолання складнощів, пов'язаних із різним рівнем володіння англійською мовою студентами, наявністю мовного бар'єра під час спілкування з пацієнтами, відмінністю менталітету вихідців із різних країн, потрібні, поряд із достатнім рівнем володіння англійською мовою, знання психології та педагогічна майстерність. Застосування інтерактивних, комп'ютерних навчальних і контролюючих технологій підвищує зацікавленість студента навчаннями є нагально необхідним [2, с. 1198; 3, с. 197].

Сучасні інформаційні технології є одним із основних засобів формування інформаційної компетенції майбутніх лікарів. Упровадження інформаційних технологій у вигляді on-line тестування та on-line

консультацій підвищує якість освітнього процесу і самостійної позааудиторної роботи. Інформаційні технології надають необмежений доступ до наукових і навчально-методичних матеріалів, адаптованих до студентів-іноземців. «Хмарні» сервіси дають змогу викладачам і студентам взаємодіяти в режимі реального часу. Модернізовані зміст, форма, матеріали і методи проведення заняття забезпечують індивідуальний підхід до вивчення дисципліни, широкий доступ до інформації, а також сприяють подальшому самостійному навчанню студента [4, с. 118].

Формулювання завдання дослідження. Завдання дослідження – проаналізувати особистий досвід викладання урології іноземним студентам із метою визначення проблем і шляхів покращення навчального процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження

На кафедрі урологія викладається англомовним і російськомовним студентам 4 курсу факультету іноземних студентів. Навчальна робота з іноземними студентами потребує нестандартних методів навчання, зумовлених неоднаковим рівнем знань студентів, їхніми національністю і віросповіданням, різною мотивацією до навчання, часто невмінням самостійної систематичної роботи з літературою. Контакт викладача зі студентами може ускладнюватися недостатнім знанням студентів англійської або російської мови. Тому на кафедрі до занять з іноземцями залучається в першу чергу кваліфікований викладацький склад – професори і доценти, які вільно володіють англійською мовою, що дозволяє проводити навчальний процес на високому навчально-методичному рівні.

Для якісної організації навчального процесу з іноземними студентами на кафедрі створені методичні вказівки для російськомовних і англомовних студентів, адаптовані до їхнього мовного рівня, яким притаманні простота викладення матеріалу, чіткість формулювань, якісний ілюстративний матеріал. У 2015 році за участі співробітників кафедри виданий національний підручник з урології для іноземних студентів російською мовою, у 2016 році –англійською.

Лекційний курс є головним у навчальному процесі, він закладає основи наукових знань, підводить теоретичну базу під дисципліну, вказує студентам напрями подальшої роботи. Ураховуючи те, що європейська освітня система передбачає широке впровадження в навчальний процес інноваційних технологій, лекційний матеріал викладається у вигляді мультимедійних презентацій. Мультимедійні презентації покращують сприйняття навчального матеріалу, створюють комфортніші умови для аудиторної роботи студентів і лектора. Мультимедійна лекція дозволяє подати інформації в різноманітній формі, що поліпшує якість засвоєння навчального матеріалу та сприяє мотивації студентів до навчання.

Широке впровадження інноваційних методів навчання не відкидає, з нашої точки зору, традиційних методів, особливо під час практичних занять. Практичні заняття передбачають роботу з хворими для опанування студентами практичних навичок та вмінь на основі знань, отриманих на лекціях і під час самостійної підготовки. Робота англomовних студентів із хворими ускладнена необхідністю безпосередньої участі, у ролі перекладача, англomовного викладача, що ускладнює процес формування практичних умінь і робить його достатньо тривалим. Практичні заняття складаються з контролю вхідного рівня знань студентів, курації тематичних хворих із подальшим їх обговоренням, розгляду основних питань теми, тестового контролю знань і загального оцінювання роботи студентів. Наявність добре підбраного мультимедійного ілюстративного матеріалу на практичному занятті сприяє закріпленню матеріалу. Для максимальної наочності та інформативності під час практичних занять нами широко використовуються демонстрація відеофільмів і кабельне телебачення. Технічні засоби навчання дозволяють студентам створити об'єктивне уявлення про найновіші досягнення в урології, оволодіти сучасними методами діагностики і лікування.

Якісна підготовка лікаря передбачає міжпредметну інтеграцію, яка формує вміння комплексно використовувати знання за фахом унавчальній і професійній діяльності.

Успішне навчання неможливе без якісного контролю знань. На кафедрі застосовуються різні види контролю. За розділами курсу урології розроблені уніфіковані тестові завдання, побудовані за структурою тестового контролю знань «Крок-2», які застосовуються для визначення вихідного і завершення рівня знань кожного студента. Розроблені клінічні ситуаційні завдання, які мають контролюючий і навчальний характер. Підсумковий модульний контроль проводиться шляхом усного і тестового опитування після контролю опанування студентами практичних навичок.

Активним методом навчання стала самостійна робота. Вона вчить самостійно засвоювати знання, уміти працювати з інформацією, що важливі для подальшої самостійної професійної діяльності. Самостійна робота передбачає підготовку до занять, оволодіння практичними навичками і вивчення позааудиторних тем, які контролюються на підсумковому модульному контролі. Роль викладача в самостійній роботі – спрямування і координація роботи студента. Тому велике значення має якість навчально-методичного забезпечення дисципліни. На кафедрі розроблені методичні вказівки з визначенням актуальності теми і навчальних цілей, із коротким змістом матеріалу заняття, завданнями і тестами для самоперевірки, списком літератури, складені тестові завдання для контролю за кожною темою. Самостійне вивчення навчального матеріалу реалізує можливості студента засвоювати матеріал і стимулює його індивідуальну навчальну діяльність.

Велике значення в навчанні студентів має участь у науково-дослідній роботі кафедри, робота в студентських наукових гуртках, участь у студентських наукових конференціях.

Важливою є виховна робота, яка дозволяє прищепити студентам елементи медичної етики та деонтології, розуміння важливості дій лікаря і його відповідальності за пацієнтів.

Висновки і перспективи. Викладання урології студентам-іноземцям ускладнюється мовним бар'єром між студентами і хворими під час практичних занять, порівняно недостатньою кількістю навчально-методичних матеріалів із дисципліни, національними і релігійними особливостями, різним рівнем знань студентів у групах. Подолання цих труднощів можливе за активного використання сучасних інноваційних технологій навчання і контролю знань, які дозволяють значно раціоналізувати навчальний процес. Роль традиційних методів навчання залишається важливою. Це професіоналізм і педагогічна майстерність викладача, досконале навчально-методичне забезпечення і ретельна підготовка до кожного заняття.

Література

1. Особливості організації навчально-методичного забезпечення англomовних студентів на кафедрі хірургічної стоматології ХНМУ / [С.М. Григоров, Г.П. Рузін, Л.П. Рекова, К.М. Вакуленко] // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2018. – С. 347-348.
2. Проблемні аспекти англomовного навчання в медичних вузах України / В. К. Ліхачов, Л. М. Добровольська, Т. Ю. Ляховська [та ін.] // Світ медицини та біології. – 2013. – №2. – С. 118-119.
3. Проблемні питання викладання педіатрії англomовним студентам / Н.І. Макєєва, К.К. Ярова, Н.П. Алексєєва[та ін.] // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2018. – С. 196-197.
4. Роль і місце інформаційних технологій у підготовці студентів-іноземців медичного профілю / О.І. Данилюк, І.Г. Купновицька, Ю.І. Микула,

[та ін.] // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2018. - С. 118.

5. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 124–125.

6. Шляхи оптимізації викладання англомовним студентам / О.Б. Овчаренко, О.А. Лященко, О.І. Каліновська [та ін.] // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2018. – С. 226-227.